

Stanisław Garlicki

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 1970 r. (III CZP 48)

Palestra 16/1(169), 84-90

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

B

Z prac Prezydium NRA

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej na posiedzeniu w dniu 16.XII.1971 r. postanowiło:

A. Z nadwyżek finansowych CFSAA na rok 1971 przyznać radom adwokackim następujące dotacje:

- 1) RA w Katowicach kwotę 62 000 zł na przebudowę i remont lokalu ZA Nr 1 w Cieszynie;
- 2) RA w Krakowie kwotę 200 000 zł na pokrycie dalszych kosztów przebudowy lokalu przy ul. Sławkowskiej w Krakowie;
- 3) RA w Poznaniu kwotę 27 000 na pokrycie kosztów adaptacji lokalu ZA Nr 2 w Koninie;
- 4) RA w Warszawie kwotę 81 000 zł z przeznaczeniem:
 - a) 40 000 zł — na doprowadzenie do stanu używalności lokalu zastępczego dla ZA Nr 1 w Płocku do czasu wykończenia pomieszczenia dla Zespołu w gmachu Sądu,
 - b) 41 000 zł — na doprowadzenie instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej i ogrzewniczej do lokalu ZA Nr 1 w Ostrołęce;
- 5) RA we Wrocławiu 50 000 zł tytułem pierwszej raty na uzyskanie w nowym budownictwie lokalu dla ZA Nr 1 w Wołowie.

B. Z budżetu na rok 1971 przyznać RA w Krakowie 200 000 zł na urządzenie gabinetu lekarskiego i dentystycznego w lokalu przy ul. Sławkowskiej 1 w Krakowie.

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

1.

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO

Z DNIA 6 LIPCA 1970 R.

(III CZP 48/70) *

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Budowlanego w J. przeciwko Antoniemu M. o zapłatę 735 zł, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wo-

jewódzki w Rzeszowie postanowieniem z dnia 8 maja 1970 r. do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.:

„Czy od wniosku o zaopatrzenie orzeczenia sądowego lub Państwo-

* Opublikowana w OSNCP 1971, nr 2, poz. 24.

wego Biura Notarialnego w klauzulę wykonalności przysługują stronie odrębne koszty adwokackie, czy też powinny się one mieścić w

kosztach procesowych lub w przyszłych kosztach egzekucyjnych?" postanowił udzielić następującej odpowiedzi:

**Stronie należy się zwrot wynagrodzenia adwokackiego
związanego z postępowaniem o nadanie klauzuli wykonalności**

G l o s a

do powyższej uchwały

I. Ponieważ orzeczenie dotyczy wynagrodzenia adwokackiego związanego z postępowaniem o nadanie klauzuli wykonalności, przeto należy zacząć uwagi niniejsze od wyjaśnienia pojęcia klauzuli wykonalności.

Zgodnie z art. 776 k.p.c. podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności (art. 776 k.p.c.). Kodeks postępowania cywilnego rozróżnia więc pojęcie tytułu egzekucyjnego i tytułu wykonawczego. Tytułami egzekucyjnymi są dokumenty wymienione w art. 777 k.p.c., a przede wszystkim orzeczenia sądowe prawomocne lub podlegające natychmiastowej wykonalności oraz ugody zawarte przed sądem. To samo dotyczy orzeczeń sądu polubownego i zawartych w tym postępowaniu ugód. Tytułem egzekucyjnym jest również akt notarialny, jeżeli zawiera treść wskazaną w art. 777 § 4 k.p.c. Tytułami egzekucyjnymi są także orzeczenia administracyjne lub inne ugody i akty, jeżeli z mocy szczególnych przepisów podlegają wykonalności w drodze egzekucji sądowej.

Wszystkie te dokumenty, stanowiące w egzekucji sądowej tytuł egzekucyjny, nie uzasadniają jeszcze prowadzenia egzekucji. Konieczne jest do tego nadanie tytułowi egzekucyjnemu (np. wyrokowi sądu) charakteru tytułu wykonawczego, a to przez opatrzenie tego tytułu egzekucyjnego klauzulą wykonalności. Zgodnie z art. 783 k.p.c. klauzulę tę stanowi stwierdzenie przez właściwy sąd, że tytuł egzekucyjny uprawnia do egzekucji, i ewentualne oznaczenie zakresu egzekucji (np. w wypadku w art. 792 k.p.c.). Jeśli chodzi o treść klauzuli wykonalności, to określa ją § 179 regulaminu czynności sądów wojewódzkich i powiatowych w sprawach cywilnych i karnych¹. Stwierdzenie takie (tj. nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności) wymaga odpowiedniego postępowania przed sądem. Otóż glosowane orzeczenie dotyczy kosztów związanych z takim właśnie postępowaniem².

II. Na marginesie warto może dodać, że czym innym jest tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, unormowanym w ustawie z dnia 17.VI.1966 r.³ Zgodnie z jej art. 26 tytułem wykonawczym w tym postępowaniu jest dokument wystawiony przez wierzyciela zawierający m.in. treść obowiązku prawnego zobowiązanego, podstawę prawną tego obowiązku oraz pochodzące od wie-

¹ Rozporządzenie Min. Spraw. z dnia 23.XI.1969 r. (Dz. U. Nr 37, poz. 325).

² Ponieważ przedmiotem egzekucji jest realizacja świadczenia, przeto orzeczenia nie nakładające obowiązku świadczenia nie podlegają egzekucji i wobec tego nie mogą być opatrzone klauzulą wykonalności (dotyczy to orzeczeń ustalających i — z pewnymi wyjątkami — konstytutywnych). Por. w tej kwestii E. Wengerek: Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych, PWN 1970, s. 14—15.

³ Dz. U. Nr 24, poz. 151.

rzyciela stwierdzenie, że obowiązek ten jest wymagalny. Na podstawie takiego dokumentu administracyjnego organ egzekucyjny wszczyna egzekucję (art. 25 ustawy). W postępowaniu tym nie można jednak prowadzić egzekucji z nieruchomości dłużnika. Jeżeli zajdzie potrzeba przeprowadzenia takiej egzekucji, to organ egzekucyjny może jedynie wystąpić do komornika sądowego o jej przeprowadzenie, przedtem jednak musi uzyskać zaopatrzenie administracyjnego tytułu wykonawczego w sądową klauzulę wykonalności (art. 67 powołanej ustawy). Administracyjny bowiem tytuł wykonawczy jest w egzekucji sądowej jedynie tytułem egzekucyjnym (orzeczeniem wymienionym w art. 777 pkt 3) i dopiero opatrzenie go przez sąd klauzulą wykonalności nada administracyjnemu tytułowi wykonawczemu charakter tytułu wykonawczego w rozumieniu art. 776 k.p.c.

III. Wróćmy po tej krótkiej dygresji do głosowanego orzeczenia.

Sąd Najwyższy wyjaśnia na wstępie, że postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności nie wchodzi w zakres postępowania rozpoznawczego. Jak wiadomo, k.p.c. i doktryna odróżniają trzy rodzaje postępowania cywilnego, a mianowicie rozpoznawcze, zabezpieczające i egzekucyjne⁴. Postępowanie rozpoznawcze ma za zadanie rozpoznanie i rozstrzygnięcie sprawy cywilnej, przy czym obejmuje tak postępowanie procesowe jak i postępowanie nieprocesowe. Jak słusznie podnosi Sąd Najwyższy, kończy się ono z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia. Z tego wyprowadza Sąd Najwyższy wniosek, że nie obejmuje ono postępowania o nadanie klauzuli wykonalności. Wniosek ten nie jest jednak całkowicie ścisły, pomija bowiem nieprawomocny wyrok opatrzony rygorem natychmiastowej wykonalności, który stanowi tytuł egzekucyjny (art. 777 pkt 1 k.p.c.) i może być opatrzony klauzulą wykonalności, chociaż postępowanie rozpoznawcze jeszcze się nie zakończyło i chociaż nadanie tej klauzuli następuje w trakcie tego postępowania. Trafne jednak są dalsze w tym zakresie argumenty głosowanego orzeczenia, a przede wszystkim ten, który się powołuje na systematykę k.p.c., zgodnie z którą przepisy dotyczące nadania klauzuli wykonalności zostały zamieszczone nie w części I k.p.c., która normuje postępowanie rozpoznawcze, lecz w części II, dotyczącej postępowanie zabezpieczającego i egzekucyjnego, a ściślej — w księdze drugiej tej części drugiej, noszącej tytuł „Postępowanie egzekucyjne”.

W konsekwencji trafny jest pogląd Sądu Najwyższego, że określone w art. 98 i 520 k.p.c. (w związku z art. 13 k.p.c.) koszty procesu dotyczą tylko postępowania rozpoznawczego i nie obejmują kosztów związanych z postępowaniem o nadanie klauzuli wykonalności, a w szczególności wynagrodzenia adwokackiego za to postępowanie. Stanowisko to jest zgodne z § 3 rozp. Min. Spraw z dnia 21.XII.1957 r. w sprawie opłat za czynności zespołów adwokackich⁵, według którego opłata należy się zespołowi za ogół czynności związanych z prowadzeniem sprawy w instancji. W świetle wywodów głosowanego orzeczenia formuła § 3 rozporządzenia dotyczy odrębnie sprawy w postępowaniu rozpoznawczym i odrębnie w postępowaniu egzekucyjnym (co do postępowania zabezpieczającego — por. niżej punkt V).

IV. Wyluczając postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności z postępowania rozpoznawczego, Sąd Najwyższy stwierdza dalej, że postępowanie egzekucyjne „w ścisłym tego słowa znaczeniu” rozpoczyna się dopiero od wszczęcia egzekucji, a ponieważ to wszczęcie nie może nastąpić bez dołączenia tytułu wykonawczego,

⁴ Por. W. Siedlecki: Zarys postępowania cywilnego, PWN 1966, s. 11. Podobnie E. Wengerek: op. cit., s. 14–20.

⁵ Dz. U. Nr 48, poz. 241.

przeło koszty postępowania egzekucyjnego w tym węższym rozumieniu nie obejmują kosztów uzyskania klauzuli wykonalności.

Pogląd ten jest trafny, jeśli chodzi o stwierdzenie, że koszty powstałe w związku z wszczęciem egzekucji nie obejmują kosztów postępowania o uzyskanie klauzuli wykonalności. Nie wynika jednak z tego m.z.d., że postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności nie jest postępowaniem egzekucyjnym. Nie ma żadnych podstaw do tworzenia nowego, czwartego rodzaju postępowania cywilnego, a mianowicie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności — poza postępowaniem rozpoznawczym, zabezpieczającym i egzekucyjnym. Za poglądem, że postępowanie o nadanie klauzuli egzekucyjnej jest postępowaniem egzekucyjnym, przemawia przede wszystkim istota tego postępowania, skoro klauzulę wykonalności uzyskuje się dla wszęcia (lub dla możliwości wszęcia) egzekucji.

Przemawia za tym, jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy, także systematyka przepisów k.p.c., o czym już była wyżej mowa. Wprawdzie w części II księgi II k.p.c. (postępowanie egzekucyjne) znajdują się przepisy art. 1060—1062 k.p.c. (tytuł III dział II — egzekucja przeciwko jednostkom gospodarki nieuspołecznionej), które wyłączają egzekucję przeciwko Skarbowi Państwa, państwowym osobom prawnym, a w pewnym zakresie także przeciwko przedsiębiorstwom państwowym⁶, jednakże wyłączenie egzekucji jest również unormowaniem w pewien sposób postępowania egzekucyjnego.

Za poglądem, że postępowanie o uzyskanie klauzuli wykonalności wchodzi w zakres postępowania egzekucyjnego (choć dotyczy fazy poprzedzającej wszczęcie egzekucji), przemawia również systematyka innych aktów prawnych. W szczególności § 48 rozp. Rady Min. z dnia 13.VI.1967 r. w sprawie określenia wysokości wpisu w sprawach cywilnych⁷, dotyczący wpisu do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, jest zamieszczony w rozdziale 4 zatytułowanym „Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne”. Również powołany w przypisie 1 regulamin czynności sądów zamieszcza przepisy dotyczące klauzuli wykonalności w rozdziale tak samo zatytułowanym. Poza tym także doktryna zalicza postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności do czynności egzekucyjnych⁸.

Zresztą również Sąd Najwyższy powołuje — jako podstawę przyznania wierzycielowi kosztów uzyskania klauzuli wykonalności — art. 770 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik powinien zwrócić wierzycielowi koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji. Uznaje więc SN, że uzyskanie klauzuli wykonalności wchodzi w zakres prowadzenia egzekucji.

Podnoszę to zagadnienie dlatego, że zawarte w tej materii w głosie stanowisko rzutować będzie na pogląd co do wysokości wynagrodzenia adwokackiego (por. niżej punkt VII).

⁶ Z tego też względu w stosunku do jednostek wymienionych w art. 1060 k.p.c. nie można wydać tytułu wykonawczego, wierzyciel zaś otrzymuje jedynie tytuł egzekucyjny. Natomiast w stosunku do przedsiębiorstw państwowych wierzyciel może uzyskać tytuł wykonawczy dopiero wówczas, gdy wykaże, że złożenie przedsiębiorstwu tytułu egzekucyjnego (w szczególności odpisu wyroku ze stwierdzeniem prawomocności lub natychmiastowej wykonalności) nie doprowadziło w ciągu miesiąca do zaspokojenia wierzyciela. Por. E. Wengerek: Odpowiedź na pytanie prawne, „Palestra” z 1968 r., nr 2, s. 76—77.

⁷ Dz. U. Nr 24, poz. 111; zm.: Dz. U. z 1971 r. Nr 12, poz. 119.

⁸ E. Wengerek: op. cit., s. 77. Niezupełnie konsekwentnie Autor, omawiając koszty postępowania egzekucyjnego, wyodrębnia postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności od postępowania egzekucyjnego (s. 112—113).

V. Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności toczy się przed sądem. Jeżeli prawidłowy jest wskazany wyżej pogląd, że to postępowanie ma charakter postępowania egzekucyjnego, to sąd w tym zakresie spełnia czynności egzekucyjne i jest organem egzekucyjnym (art. 758 i 759 k.p.c.). Zgodnie z powołanym art. 770 k.p.c. koszty egzekucji ustala komornik, jeżeli prowadzenie egzekucji należy do niego. *A contrario*, jeżeli czynności egzekucyjne spełnia sąd, on ustala koszty związane z tymi czynnościami. Postępowanie w sprawie klauzuli wykonalności kończy postępowanie egzekucyjne w tym zakresie i dlatego też głosowane orzeczenie prawidłowo stwierdza, że rozstrzygnięcie co do kosztów uzyskania klauzuli wykonalności powinien wydać sąd w postępowaniu o nadanie tej klauzuli. Natomiast w postępowaniu zabezpieczającym — ze względu na wyraźny przepis art. 745 k.p.c. — o kosztach tego postępowania (a więc i o kosztach uzyskania klauzuli wykonalności dla postanowienia o zabezpieczeniu) stanowi sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie rozpoznawcze⁹.

Przepisy art. 770 i nast. k.p.c. nie normują wszystkich zagadnień związanych z kosztami w postępowaniu egzekucyjnym. Trafnie zwraca na to uwagę E. Wengerek w głosie do orzeczenia SN z dnia 16.I.1962 r. 4 CR 153/61¹⁰.

W nie unormowanych więc przez art. 770 i nast. k.p.c. zagadnieniach stosować należy odpowiednio — z mocy art. 13 § 2 k.p.c. — przepisy art. 98 i nast. o kosztach procesu. W szczególności będzie mieć odpowiednie zastosowanie art. 109 k.p.c., zgodnie z którym roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeżeli strona nie złoży sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych, przy czym strona musi zgłosić wniosek o koszty najpóźniej bezpośrednio przed zamknięciem rozprawy poprzedzającej wydanie orzeczenia. Klauzulę wykonalności — poza wypadkiem art. 794 k.p.c. (ponowne wydanie tytułu wykonawczego) — nadaje sąd jednoosobowo bez przeprowadzenia rozprawy, wobec czego wniosek o zasądzenie kosztów należy zgłosić najpóźniej przed nadaniem przez sąd klauzuli. Bez zgłoszenia takiego wniosku sąd nie mógłby przyznać wierzycielowi kosztów uzyskania klauzuli, a to ze względu na art. 98 § 1 k.p.c.

Regulamin czynności sądowych przewiduje w § 182, że w wypadku gdy tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu powszechnego lub szczególnego albo ugoda zawarta przed takim sądem, sąd nie wydaje oddzielnego postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności poza przewidzianym w tym przepisie wyjątkiem. W wypadku takim adnotacja na oryginale orzeczenia lub na protokole ugody sądowej zastępuje postanowienie, na które (tak jak i na odmowę wydania tytułu wykonawczego, co wymaga zawsze odrębnego postanowienia por. § 187 regulaminu) przysługuje zażalenie z mocy art. 795 k.p.c. Jeżeli jednak sąd ma orzec o kosztach postępowania o nadanie klauzuli wykonalności, ujmując to orzeczenie zawsze w formie postanowienia, które musi się uprawomocnić.

VI. Do kosztów postępowania o uzyskanie klauzuli wykonalności należy niewątpliwie pobierana opłata kancelaryjna w wysokości 20 zł za każdą stronicę wydanego dokumentu¹¹, a także wpis stosunkowy, gdy jego pobranie jest przewidziane (por. wyżej przypis 7). Czy jednak przypada tu również wynagrodzenie adwokackie?

Zgodnie z art. 770 k.p.c. zwrotowi ulegają koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji. Negatywne stanowisko Sądu Najwyższego co do przyznania wy-

⁹ Por. na ten temat E. Wengerek: Odpowiedź na pytanie prawne, „Palestra” z 1968 r. nr 2, s. 72—76.

¹⁰ OSPiKA 1963, poz. 247.

¹¹ Paragraf 1 rozp. Min. Spraw. z dnia 21.XII.1967 r. w sprawie wysokości opłat w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 48, poz. 242; zm.: Dz. U. z 1971 r. Nr 12, poz. 125).

nagrodzenia adwokackiego zawarte w orzeczeniu z dnia 1.XII.1955 r. spotkało się już w 1957 r. z krytyczną oceną ze strony W. Siedleckiego¹². Również Wengerek w powołanej wyżej pracy reprezentuje pogląd, że do niezbędnych kosztów egzekucji w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności należą wydatki i wynagrodzenie jednego adwokata (s. 112—113)¹³. Stanowisko zawarte w głosowanym orzeczeniu Sądu Najwyższego, że do celowych kosztów uzyskania klauzuli wykonalności należy wynagrodzenie adwokata, jest zatem całkowicie prawdziwe.

VII. Ile te koszty powinny wynosić?

Sąd Najwyższy wyraża pogląd, że wysokość tego wynagrodzenia określa § 30 pkt 7 rozporządzenia o taksie, tzn. opłata za sporządzenie „innego pisma”. Postępowanie o nadanie klauzuli jak starałem się wykazać w pkt IV, jest postępowaniem egzekucyjnym. Przepisy o taksie w § 16 normują opłaty na rzecz zespołów za prowadzenie egzekucji (przy egzekucji z nieruchomości i przy egzekucji innego rodzaju). Prowadzenie egzekucji może obejmować czynności po jej wszczęciu, nie dotyczy więc postępowania o nadanie klauzuli wykonalności. Sądzę zatem, że taksa nie normuje odrębnym przepisem opłaty na rzecz zespołu za uzyskanie klauzuli wykonalności, wobec czego opłatę tę należy określać na podstawie § 6 ust. 3 taksy, tzn. że wysokość tej opłaty określa kierownik zespołu, przyjmując za podstawę opłaty w sprawie o najbardziej zbliżonym charakterze.

Z reguły można uznać, że taką sprawą o najbardziej zbliżonym charakterze będzie czynność polegająca na sporządzeniu pisma, a więc § 30 pkt 7 taksy. Ale chyba nie zawsze. Na przykład uzyskanie klauzuli wykonalności przeciwko współmałżonkowi dłużnika (art. 777 k.p.c.) nasuwać może szereg skomplikowanych niekiedy zagadnień, jak więc kwestię ewentualnego zastosowania art. 41 § 2 k.r.o., kwestię, czy małżonkowie pozostają we wspólności ustawowej, kwestię przedawnienia itp.¹⁴ Również nadanie klauzuli wykonalności przy przejściu uprawnień lub obowiązków (art. 788—791 k.p.c.) niejednokrotnie będzie wymagało wyjaśnienia szeregu okoliczności, choćby np. w razie przejścia przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 789 k.p.c.) bądź uzyskania władania nieruchomością po wszczęciu postępowania, w którym wydano tytuł egzekucyjny (art. 791 k.p.c.). To samo dotyczy ograniczenia odpowiedzialności z art. 792 k.p.c. We wszystkich tych wypadkach ograniczenie opłaty w zespole do kwoty 75 zł (§ 30 pkt 7) stałoby w oczywistej sprzeczności z jej § 1, wskazującym na zawilość sprawy, nakład pracy oraz poziom wykonywanej czynności jako na kryteria wynagrodzenia adwokackiego. W tych i podobnych wypadkach kierownik zespołu powinien ustalić opłaty w granicach § 18 taksy jako najbardziej zbliżone, a sąd powinien tę opłatę uwzględnić jako wynagrodzenie adwokackie (por. orzeczenie SN powołane w przepisie 13).

VIII. Należy jeszcze podkreślić, że obowiązek uiszczenia opłaty w zespole za powyższe czynności jest oczywiście całkowicie niezależny od ewentualnego uwzględnienia przez sąd wynagrodzenia adwokata w kosztach uzyskania klauzuli wykonalności. Sąd może tego wynagrodzenia nie zasądzić z różnych względów. Jeden z takich wypadków wymienia właśnie głosowane orzeczenie (utrata tytułu wykonawczego przez wierzyciela przy braku winy dłużnika — art. 794 k.p.c.). Wierzyciel

¹² W. Siedlecki: Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego (Prawo procesowe — I półrocze 1957 r.), „Państwo i Prawo” z 1957 r. nr 12, s. 1076—1077.

¹³ Por. też na ten temat moją głosem do orzeczenia SN z dnia 7.IV.1970 r. „Palestra” z 1971 r. nr 12, s. 64.

¹⁴ Por. orzecz. SN z dnia 21.II.1969 r. I CZ 13/69, OSPIKA z 1970 r., zesz. 7—8, poz. 154 z głosą L. Steckiego.

nie będzie oczywiście zwolniony od opłaty na rzecz zespołu, jeżeli zleci mu uzyskanie ponownego tytułu wykonawczego. Również ze względu na art. 102 k.p.c. sąd może nie zasądzić kosztów z przyczyn wskazanych w tym przepisie, co jednak nie ma nic wspólnego z obowiązkiem opłaty na rzecz zespołu. Strona może ponadto nie zgłosić wniosku o zasądzenie jej kosztów, gdyż wniosek taki powoduje opóźnienie w otrzymaniu tytułu wykonawczego i — jak wiemy — tak się właśnie bardzo często dzieje. Mimo to zespół uprawniony będzie do pobrania należnych za tę czynność opłat. Podobnie oddalenie wniosku o wydanie klauzuli wykonalności nie narusza w niczym obowiązku uiszczenia opłaty w zespole.

IX. Ponieważ głosem tę piszę dla „Palestry”, chciałbym ją zakończyć uderzeniem się w piersi jako redaktor wydanego przez NRA komentarza do „Przepisów o adwokaturze”. Otóż przystępując do opracowania glosy sięgnąłem do komentarza. Ale ani słowa na ten temat. Komentarz nie dostrzegł w ogóle tego zagadnienia. Sądzę, że jako echo usłyszę bicie się w piersi Autora działu o taksie adwokackiej zawartego w tym komentarzu.

S. Garlicki

2.

POSTANOWIENIE SĄDU NAJWYŻSZEGO

z dnia 23 grudnia 1970 r.

(II CZ 180/70)*

Stanowisko, że każdy błąd adwokata w stosowaniu i interpretacji prawa procesowego oznacza jego winę, jest za daleko idące. Nie uwzględnia bo-

wiem obiektywnego elementu nieodłącznego od pojęcia winy oraz potrzeby rozważenia konkretnych okoliczności danego wypadku.

G l o s a

do powyższego postanowienia

I

W przedwojennym orzecznictwie sądowym utrwalony był pogląd, że błąd pełnomocnika strony co do treści przepisu prawnego nie może stanowić podstawy do przywrócenia terminu, gdyż w stosunku do adwokata wymagania staranności, troskliwości i ostrożności muszą być większe niż w stosunku do osoby nie znającej prawa i nie trudniącej się zawodowo prowadzeniem procesów sądowych¹. Stanowisku temu dał wyraz Sąd Najwyższy w orzeczeniach C II 3056/34 i C II 355/62²

* Ogłoszone w „Gazecie Sądowej i Penitencjarnej” nrze 8 z dnia 16.IV.1971 r.

¹ Orzeczenie C III 1146/34, ZO 1936, poz. 108.

² Cytowane w pracy K. Piaseckiego: Uchybienie i przywrócenie terminu czynności procesowej strony w sprawach cywilnych, Pal. nr 5/1961, s. 19.